

**СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ АГРОТЕХНОЛОГІЙ ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ**

ПРОТОКОЛ № 2

Засідання робочої (проектної) групи в рамках «Проектування та оновлення освітніх програм» зі спеціальності 101 «Екологія»
від 16.03.2021 р.

ПРИСУТНІ: *робочі (проектні) групи спеціальності 101 «Екологія» –*

Скляр В.Г. - голова засідання, доктор біологічних наук, професор, завідувач кафедри екології та ботаніки (гарант освітньо-професійної програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти); Кирильчук К.С. – кандидат біологічних наук, доцент кафедри екології та ботаніки (гарант освітньо-професійної програми другого (магістерського) рівня вищої освіти); Коваленко І.М. доктор біологічних наук, професор, декан факультету агротехнологій та природокористування (гарант освітньо-наукової програми третього (аспірантського) рівня вищої освіти); Клименко Г.О. – кандидат біологічних наук, доцент кафедри екології та ботаніки, член проектних груп.

стейкхолдери від академічної спільноти – Жатова Г.О. – кандидат сільськогосподарських наук, професор кафедри; Онопрієнко В.П. – доктор педагогічних наук, професор кафедри екології та ботаніки; Баштовий М.Г. – кандидат біологічних наук, доцент кафедри екології та ботаніки; Бондарєва Л.М. – кандидат біологічних наук, доцент кафедри екології та ботаніки; Тихонова О.М. – кандидат біологічних наук, доцент кафедри екології та ботаніки; Скляр Ю.Л. – кандидат біологічних наук, доцент кафедри; Зубцова І.В. – старший викладач кафедри екології та ботаніки; Новікова А.В. – асистент кафедри екології та ботаніки.

стейкхолдери від здобувачів третього рівня вищої освіти – Ярошенко Н.П., Хе Сунтао

стейкхолдери від здобувачів другого рівня вищої освіти – Дудник К., Лещенко Д.

стейкхолдери від здобувачів першого рівня вищої освіти – Заїка Д., Аршакян Р., Токаренко В., Купневич В., Коновал А., Армен С., Биваліна В., Євтушенко Є., Мурка І., Павлюченко В., Пальоха В., Шимко В., Петленко О., Пяткіна О., Говенько Я., Бібик Р., Гречаний Є., Штефан Д., Кошелівський Д., Кошелівський Р., Клименко Ю., Бердін І.

стейкхолдери від роботодавців – Кубраков С. В. – директор національного природного парку «Деснянсько-Старогутський»; Дудченко Г.І. – в.о. директора природного заповідника «Михайлівська цілина»; Уваров О.М. – заступник начальника Державної екологічної інспекції у Сумській області; Коняєва М.М. – директор КЗ СОР «РЛП "Сеймський"»; Яковенко О.В. – в.о.

директора Гетьманського національного природного парку; Бойченко Р.В. – начальник відділу природно-заповідного фонду та біоресурсів Департаменту захисту довкілля та енергетики Сумської обласної державної адміністрації.

стейкхолдери від адміністрації СНАУ – кандидат економічних наук, завідувач відділу якості освіти, ліцензування та акредитації СНАУ Скляр І.Д., кандидат сільськогосподарських наук, доцент, заступник декана з навчальної роботи факультету агротехнологій та природокористування Крючко Л.В., кандидат сільськогосподарських наук, доцент, заступник декана з якості освітньої діяльності факультету агротехнологій та природокористування Бакуменко О.М.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

1. Вступне слово декана факультету агротехнологій та природокористування КОВАЛЕНКА І. М.
2. Системний підхід при підготовці фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 101 «Екологія» (СКЛЯР В.Г.).
3. Системний підхід при підготовці фахівців другого (магістерського) рівня вищої зі спеціальності 101 «Екологія» (КИРИЛЬЧУК К.С.).
4. Системний підхід при підготовці фахівців третього (аспірантського) рівня вищої освіти зі спеціальності 101 «Екологія» (КОВАЛЕНКО І.М.).
5. Обговорення за з присутніми стейкхолдерами вимог виробництва до моделі фахівця зі спеціальності 101 «Екологія».
6. Ухвалення рішень щодо формування моделі фахівця, освітніх програм та нових навчальних планів зі спеціальності 101 «Екологія».

Скляр В.Г. ознайомила присутніх з проектом моделі фахівця, структурно-логічною схемою освітньо-професійної програми та навчальним планом зі спеціальності 101 «Екологія» підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Кирильчук К.С. ознайомила присутніх з проектом моделі фахівця, структурно-логічною схемою освітньо-професійної програми та навчальним планом зі спеціальності 101 «Екологія» підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти

Коваленко І.М. ознайомив присутніх з проектом моделі фахівця, структурно-логічною схемою освітньо-наукової програми та навчальним планом зі спеціальності 101 «Екологія» підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти.

Далі на засіданні відбувся розгляд та обговорення всіх питань щодо визначення вимог до моделі підготовки фахівців за спеціальністю 101 «Екологія» трьох рівнів навчання здобувачів вищої освіти, в якому приймали участь усі присутні на засіданні. Ретельно розглянуто проекти освітньо-професійних, освітньо-наукових програм спеціальності, навчальні плани та

кожна дисципліна в них.

В ОБГОВОРЕННІ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ: Кубраков С.В., Яковенко О.В., Уваров О.М., Дудченко Г.І., Коняєва М.М., Штефан Д., Лещенко Д., Ярошенко Н., Пяткина О., Кошелівський Д., Скляр І.Д., Жатова Г.О., Тихонова О.М.

Кубраков С.В. відзначив, що у Сумському НАУ підготовка фахівців за спеціальністю «Екологія» здійснюється на високому рівні. На тепер у національному парку сформована матеріально-технічна база, яка дозволяє успішно проводити в НПП різноманітні навчальні практики. Було запропоновано частіше використовувати національний парк «Деснянсько-Старогутський» у якості бази для проведення як навчальних практик, а також для підготовки дипломних робіт. Випускникам запропоновано розпочинати свою професійну діяльність на різних посадах в умовах НПП «Деснянсько-Старогутський». Особливо відзначена потреба НПП у науковцях-екологах, у зв'язку із чим до СНАУ раніш було направлений офіційний лист із проханням ширше залучати співробітників НПП до навчання за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти. Состовно освітньо-наукової програми «Екологія» Кубраков С.В. підтримав ініціативу включення до неї дисципліни «Екологічне планування та екологічні проекти», тому яке вона здатна забезпечити набуття здобувачами таких компетенцій як К06 (вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми), К09 (здатність розробляти та управляти проектами), К14 (Здатність до інтелектуальної творчої діяльності, спрямованої на одержання нових знань та (або) пошук шляхів їх застосування в галузі екології, охорони довкілля та оптимізації природокористування).

Дудченко Г.І. відзначив необхідність приділяти більшу увагу практичній підготовці студентів. Наголошено на важливості запровадження навчальної практики із «Заповідної справи». Відзначено, що у заповіднику є вакантні посади, а випускників СНАУ було запрошено працювати у цій природоохоронній установі, при цьому було наголошено на важливості не лише ґрунтовної фахової підготовки, а й знання іноземної мови.

Уваров О.М. акцентував увагу на необхідності при підготовці здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти більшу увагу приділяти вивченню дисципліни «Екологічне інспектування» та збільшити загальну кількість годин за цією дисципліною до 150 годин. Окрім того, у навчальному процесі варто більше приділяти питанням забезпечення раціонального використання земельних ресурсів. Відзначено і важливість включення до освітньо-наукової програми дисципліни «Комунікації в науковому середовищі», яка невід'ємною складовою формування комунікативних навичок та досягнення здобувачами спроможності вирішувати комплексні проблеми в галузі дослідницько-інноваційної діяльності у галузі екології.

Коняєва М.М. звернула увагу на те, що у Сумському НАУ підготовка фахівців за спеціальністю «Екологія» здійснюється на високому рівні, знання та

навички, які набувають здобувачі відповідають вимогам сьогодення та ринку праці. З врахуванням високої значущості у сучасному світі різноманітних інтерактивних, дистанційних, інформаційних засобів, було запропоновано для ОПП другого (магістерського) рівня вищої освіти включити комплексну дисципліну «Інформаційні та геоінформаційні технології в екології». Наголошено на важливості постійного оволодіння здобувачами сучасними інформаційними технологіями та, зокрема, підтримано ініціативу щодо включення до освітньо-наукової програми дисципліни «Сучасні інформаційні технології у науковій діяльності». Відзначено також доцільність вивчення магістрами такої дисципліни як «Лікарські рослини». Коняєва М.М. запросила здобувачів до проходження практики та працевлаштування в умовах КЗСОР «РЛП «Сеймський»».

Скляр І.Д. звернула увагу на необхідність масштабування обсягу навчального навантаження за усіма освітніми компонентами до п'яти кредитів.

Жатова Г.О. відзначила недоцільність включення до освітньо-професійних програм освітніх компонент із обсягом загального навантаження у три кредити (90 годин). Прикладом такої освітньої компоненти є «Системи технологій», яка до тепер була представлена у ОПП першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Тихонова О.М. звернула увагу присутніх на те, що підготовка відповідної документації (РНП, сілабусів), вивчення та вибір освітніх компонент із вибіркового блоку дещо ускладнюється за умови якщо вони мають різну форму підсумкового контролю. Було запропоновано уніфікувати форму підсумкового контролю (у вигляді диференційованого заліку) для усіх вибірових освітніх компонент в ОПП першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Штефан Д. стосовно ОПП першого (бакалаврського) рівня вищої освіти відзначила доцільність представлення дисципліни «Нормування антропогенних навантажень» серед числа обов'язкових, а не вибірових освітніх компонент. Відзначена зацікавленість студентів у частішому відвідуванню природоохоронних установ та різноманітних підприємств задля більш детального ознайомлення із виробничими процесами.

Лещенко Д. стосовно ОПП другого (магістерського) рівня вищої освіти відзначив доцільність представлення дисципліни «Раціональне використання та охорона ландшафтів» серед числа обов'язкових, а не вибірових освітніх компонент.

Ярошенко Н. стосовно ОПП третього (аспірантського) рівня вищої освіти від аспрантів спеціальності «Екологія» відзначила необхідність при формуванні навчального навантаження та графіку навчального процесу аспірантів врахування специфіку їхньої наукової роботи, а саме необхідність розпочинати польові дослідження рано навесні разом із початком весняної вегетації. Відповідно, значне навчальне навантаження у цей період ускладнює початок проведення польових робіт. Було відзначено зацікавленість аспірантів у

вивченні таких вибіркових дисциплін як «Популяційна екологія», «Біосозологія», «Біометрія з основами моделювання та прогнозування популяційних процесів» та підтримали їхнє включення до освітньо-наукової програми тому як завдяки цим освітнім компонентам вони набувають можливості детально і на високому науково-методичному рівні ознайомитися із провідними ідеями, теоретичними та практичними напрацюваннями сумської наукової школи популяційної екології рослин і використати набуті знання та навички при підготовці дисертаційних робіт. Висунута пропозиція збільшити загальну кількість годин за цими дисциплінами до 150 (до 5 кредитів).

Пяткина О. позитивно оцінила усі пропозиції щодо освітньо-професійних програм та навчальних планів для студентів спеціальності «Екологія» і підтримала усі висунуті пропозиції щодо їхнього вдосконалення. Разом з тим було запропоновано розширювати впровадження підходів, які забезпечують ефективне поєднання теоретичного та практичної підготовки здобувачів.

Яковенко О.В. відзначив, що випускники-екологи Сумському НАУ на високому рівні володіють фаховими знаннями та навичками. Він підтримав усі висунуті пропозиції щодо забезпечення співпраці між природоохоронними установами та СНАУ, а також усі пропозиції щодо вдосконалення освітньо-професійних та освітньо-наукових програм за спеціальністю «Екологія».

Кошелівський Д. також позитивно оцінив усі пропозиції щодо освітніх програм та навчальних планів для студентів спеціальності «Екологія» і підтримав усі висунуті пропозиції щодо їхнього вдосконалення, а також відзначив, що навчання на ОПП цієї спеціальності розкриває широкі можливості для самореалізації, у тому числі за рахунок участі в міжнародних проєктах.

Скляр В.Г. відзначила, що в розроблених та представлених на нараду матеріалах, репрезентована стратегія і тактика підготовки у СНАУ конкурентоспроможного фахівця у галузі «Природничих наук» всіх рівнів вищої освіти. Висловлено прохання до всіх присутніх – допомогти удосконалити ці основоположні документи, насамперед освітньо-професійні та освітньо-наукові програми. Висунуті пропозиції також будуть враховані при розробці навчальних планів та робочих програм навчальних дисциплін (силабусів). Було відзначено, що у реалізації підготовки здобувачів-екологів усіх рівнів підготовки як і раніше будуть враховувати вимоги ринку праці, регіональні особливості щодо прояву екологічних питань та проблем, стратегія СНАУ, наявні напрацювання кафедри екології та ботаніки у викладацькій, науковій, еколого-просвітницькій діяльності. Формування освітньо-професійних та освітньо-наукових програм буде здійснюватися із підтриманням, забезпеченням унікальності навчального процесу здобувачів-екологів, який базується на методолого-наукових підходах сумської наукової школи популяційної екології рослин, а також засадах екологізації агросфери. Одним із пріоритетних напрямків щодо підготовки здобувачів третього рівня

вищої освіти є і підготовка дисертаційних робіт у більш тісній співпраці із іншими закладами вищої освіти, науково-дослідними установами України та світу. Натепер, низка рекомендацій, отриманих від колег інших закладів вищої освіти та науково-дослідних установ (Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного та ін.), вказують на те, що у Сумському НАУ мають і у подальшому працювати над імплементацією напрацювань комплексного популяційного аналізу в освітній процес на усіх рівнях підготовки здобувачів-екологів.

ВИРІШИЛИ:

1. Врахувати пропозиції та побажання, висвітлені стейкхолдерами під час засідання робочої (проектної) групи в рамках «Проектування та оновлення освітніх програм» зі спеціальності 101 «Екологія».

2. Представникам стейкхолдерів надати свої пропозиції до робочих навчальних програм (силабусів) дисциплін навчального плану першого-третього рівнів підготовки здобувачів вищої освіти щодо необхідних знань та умінь майбутніх фахівців зі спеціальності 101 «Екологія».

3. Продовжити практику таких засідань у подальшому та вносити корективи до розробленої моделі фахівця та освітніх програм, навчальних планів, тощо зі спеціальності «Екологія» з урахуванням сучасних потреб стейкхолдерів.

Доктор біологічних наук, професор,
завідувач кафедри екології та ботаніки
(гарант освітньо-професійної програми
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти)

Скляр В.Г.

Доктор біологічних наук, професор,
декан факультету агротехнологій та природокористування
(гарант освітньо-наукової програми
третього (аспірантського) рівня вищої освіти)

Коваленко І.М.

Кандидат біологічних наук, доцент,
(гарант освітньо-професійної програми
другого (магістерського) рівня вищої освіти)

Кирильчук К.С.

Директор національного природного
парку «Деснянсько-Старогутський»

Кубраков С. В.

в.о. Директора природного
заповідника «Михайлівська цілина»

Дудченко Г. І.

Заступник начальника Державної
екологічної інспекції у Сумській області

Уваров О.М.

Директор КЗ СОР «РЛП "Сеймський"»

Коняєва М.М.

в.о. Директора Гетьманського
національного природного парку

Яковенко О.В.

Начальник відділу природно-заповідного
фонду та біоресурсів Департаменту
захисту довкілля та енергетики
Сумської обласної державної адміністрації

Бойченко Р.В.

кандидат економічних наук,
завідувач відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації СНАУ

Скляр І.Д.